

VAN PAPIER NAAR PODIUM

EEN VOORSTEL VOOR DUURZAME VERSTERKING
VAN DE TOTALE KETEN VAN MUZIEKARCHIEVEN EN -UITGAVEN IN NEDERLAND

PAUL OOMENS

VOORZITTER STICHTING DONEMUS BEHEER

7 FEBRUARI 2026

DOEL

VIA EEN INTEGRALE NETWERK- EN KETENBENADERING DE VERSNIPPERDE, WAARDEVOLLE MUZIEKARCHIEVEN EN UITGAVEPRAKTIJK DUURZAAM MET ELKAAR VERKNOPEN, ZODAT HET MUZIKALE ERFGOED VAN NEDERLAND TOEGANKELIJK(ER) WORDT EN ZO DE AANDACHT KRIJGT DIE HET VERDIENT

DAARBIJ

- MAKEN WE GEBRUIK VAN WAT ER IS
- CONCENTREREN WE ONS NU EERST OP GECOMPONEERDE EN GEARRANGEERDE MUZIEK VAN NEDERLANDSE COMONISTEN (BLADMUZIEK EN DAARAAN GERELATEERD MATERIAAL ZOALS NOTITIES EN AUDIO)
- GEVEN WE EEN GEZAMENLIJK ANTWOORD OP VERSNIPPERING, MARGINALE BUDGETTEN, PENSIONERING VAN EXPERTS EN HET 'ONHOORBAAR' WORDEN VAN WAARDEVOL MUZIKAAL ERFGOED

WAAROM IS DIT BELANGRIJK?

DOOR DE AARD VAN DE KUNSTVORM HEEFT DE NEDERLANDSE GEComponeerde EN GEARRANGEERDE MUZIEK UIT HET VERLEDEN EEN MINDER ZICHTBARE 'PRESENCE' DAN ANDERE KUNSTVORMEN. DIT GELDT ZOWEL VOOR WAT BETREFT DE VEEL BEZOCHTE/BELUISTERDE KUNST ALS VOOR DE KUNST IN DEPOT/ARCHIEF.

DIT MOET VERANDEREN, WANT DE SLECHTE ONTSLUITING EN BETROUWBARE BESCHIKBAARHEID VAN BRONNEN MAAKT DAT UITVOERENDEN ER WEINIG MEE (KUNNEN) DOEN EN DAN VERSTERKT DAT DE OPVATTING DAT HET REPERTOIRE NIET DE MOEITE WAARD IS.

MAAR NET ZO GOED ALS VOOR DE GROTE MEESTERS IN DE BEELDDE KUNSTEN LITERATUUR EN FILM GELDT, IS DE NEDERLANDSE GEComponeerde MUZIEK VAN HOOG NIVEAU EN IS HET MEER DAN GEPAST DIE STEEVAST ONDERDEEL TE MAKEN VAN ONZE NATIONALE IDENTITEIT, DIE TE BESTUDEREN EN TE BELUISTEREN.

LEES DE WAARDEVOLLE ANALYSE VAN JACQUELINE OSKAMP UIT 2017 HOE HET ZOVER HEEFT KUNNEN KOMEN. HIERONDER GAAN WE KIJKEN WAT WE ERAAN KUNNEN DOEN.

GEWENST RESULTATEN STUDIEDAG

1. GEZAMENLIJKE STEUN VOOR DE HIER GESCHETSTE PROPOSITIE DOOR NEDERLANDS MUZIEKINSTITUUT (NMI), UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM/ALLARD PIERSON, KONINKLIJKE VERENIGING VOOR NEDERLANDSE MUZIEKGESCHIEDENIS (KVMN), STICHTING OMROEP MUZIEK (SOM)(INCL. [MUZIEKSCHATTEN.NL](https://muziekschatten.nl)) EN DONEMUS BEHEER.

2. HET AANWIJZEN VAN EEN KLEINE REGIEGROEP INCLUSIEF PODIUMKUNST.NET DAT DE PROPOSITIE GAAT UITWERKEN, DEFINIEERT WAT MINIMAAL NODIG IS, DRAAGVLAK PEILT EN VERWERKT RICHTING EEN OF MEER GEZAMENLIJKE SUBSIDIEAANVRAGEN IN COMBINATIE MET EEN REFLECTIE OVER WAT INSTITUTEN ZELF DOEN (CO-FINANCIERING)

DE TEAMLEDEN KUNNEN MET MANDAAT ACTEREN EN ZICH GOED VERSTAAN MET DE DESKUNDIGE MEDEWERKERS BINNEN DE MUZIEKARCHIEVEN ZELF.

GESPROKEN MET

LEO SAMAMA, COMONIST, MUSICOLOOG EN BESTUURSLID DONEMUS BEHEER

JACQUELINE OSKAMP, JOURNALIST

PHILOMEEN LELIEVELDT, CONSERVATOR NMI

MILES NIEMEIJER EN MIJKE SEKHUIS, ADVISEURS MUZIEK PODIUMKUNST.NET

MARTIE SEVERT, HOOFD BIBLIOTHEEK KC (TOT 1-2), BESTUURSLID KVM, VOORHEEN MANAGER
MUZIEKBIBLIOTHEEK OMROEP

ERIC VAN BALKUM, JAN JAAP KASSIES, SIMONE MEIJER (DIR), COLLECTIESPECIALISTEN SOM –
MUZIEKSCHATTEN.NL

SIMON GROOT, DITMER WEERTMAN, SYLVIA ALTING VAN GEUSAU (DIR), TOONKUNSTCOLLECTIE
(MBT), BEHEERD DOOR UVA/ALLARD PIERSON

DAVO VAN PEURSEN, DIRECTEUR DONEMUS PUBLISHING

DÉSIRÉE STAVERMAN, VOORZITTER KVM

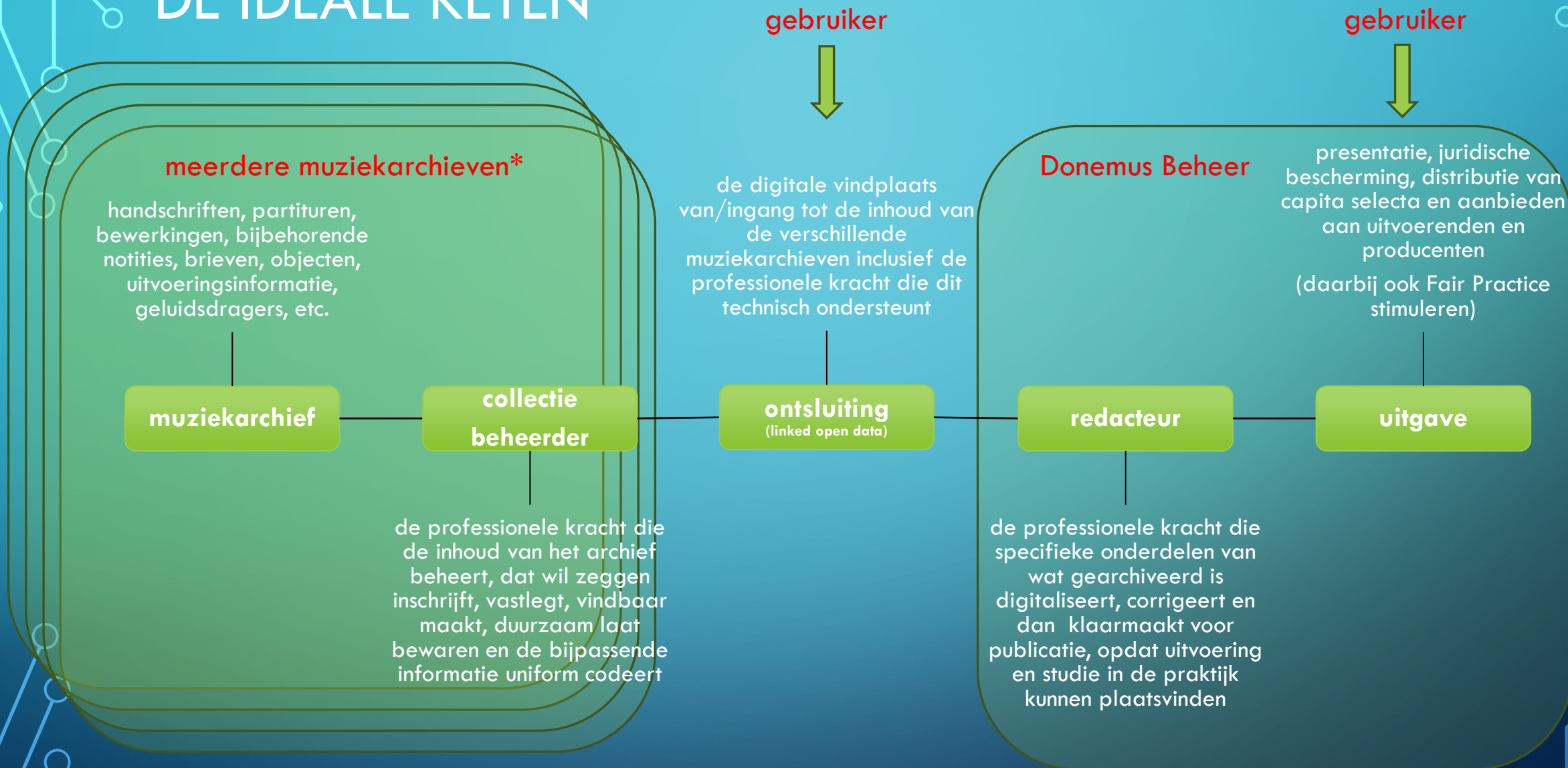
JOOST VAN GEMERT, PHILÈNE MOQUETTE, UNIVERSITEIT UTRECHT

FRITS ZWART, RENÉE JONKER EN HENK VAN DER MEULEN

DE IDEALE KETEN

FYSIEKE BRON

MUZIKALE ERVARING

CAPITA SELECTA, ZOALS: FORBIDDEN MUSIC REGAINED, 200 JAAR NEDERLANDSE KOORMUZIEK**

GOED VOORBEELD: FORBIDDEN MUSIC REGAINED

Een externe actor (Leo Smit Stichting) initieert, selecteert, motiveert en levert de 'noodzakelijkheid'.

muziekarchieven

De collectiebeheerders van NMI en SOM leveren toegang, voorstellen en bevragen hun eigen archieven en digitaliseren het materiaal (Metamorfoze) op verzoek van LSS.

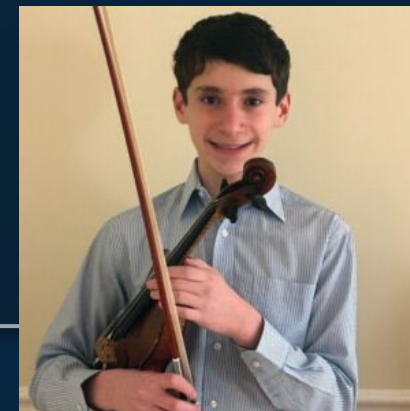
digitale ontsluiting

NMI en SOM maken capita selecta vindbaar voor iedereen – dit alles is goed gedocumenteerd

Donemus Beheer

Donemus Beheer vraagt via Donemus Publishing redacteurs 150 uitvoerbare edities te maken, checkt alle juridische aspecten en laat alles in correcte notatie vastleggen – organiseert toegang, levert digitale en fysieke partituren en vraagt wereldwijd aandacht voor repertoire.

ANALYSE PER MUZIEKARCHIEF:

1. HAAGS GEM.ARCHIEF - NEDERLANDS MUZIEKINSTITUUT

1. Missie: de collecties Nederlands Muziek Instituut stellen zich ten doel om het muzikale erfgoed van Nederland te bewaren en wereldwijd toegankelijk te maken voor huidige en toekomstige generaties van musici, wetenschap en publiek.
2. Beschikt over: 2,5 km bibliotheek (meer dan 220.000 items) , 2,7 km archieven (771 persoons en organisatiecollecties). Daarvan 1.200 meter nog niet beschreven. Dus nog grote achterstand.
3. Huidige contactpersonen: Philomeen Lelieveldt, conservator Collecties NMI, Evelien Pieterse, manager Archiven en Collecties;
4. Al bestaande inzet voor komende jaren:
 - 3,5 fte plus ondersteuning vanuit Haags Gemeentearchief vwb ICT, conservering en huisvesting
5. Minimaal extra nodig om collectie in 2035 duurzaam ontsloten te hebben:
 - 6,5 fte (zie notes hieronder voor specificatie)

ANALYSE PER MUZIEKARCHIEF:

2. STICHTING OMROEP MUZIEK – MUZIEKSCHATTEN.NL

1. **Missie:** het beheren, behouden en toegankelijk maken van het muzikale erfgoed dat is voortgekomen uit de Nederlandse publieke omroep, in samenhang met de actuele uitvoeringspraktijk. SOM ziet muziekarchieven niet als statisch erfgoed, maar als een levend ecosysteem, waarin documentatie, uitvoering, kennisontwikkeling en publieksbereik onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.*
2. **Beschikt over:**
 1. een omvangrijk en uniek muziekarchief met handschriften, drukwerk, arrangementen en uitgaven die nauw verbonden zijn met de Nederlandse omroepgeschiedenis en uitvoeringspraktijk. Directe koppeling met professionele ensembles (o.a. Groot Omroepkoor en Radio Filharmonisch Orkest), waardoor archiefmateriaal kan worden ingezet in uitvoeringen, programmering en kennisontwikkeling.
 2. Inhoudelijke expertise op het snijvlak van muzikaal erfgoed, omroeppraktijk en artistieke uitvoering.
3. **Huidige contactpersonen:** Jan Jaap Kassies, Eric van Balkum, Simone Meijer

ANALYSE PER MUZIEKARCHIEF:

2. STICHTING OMROEP MUZIEK – MUZIEKSCHATTEN.NL

4. Al bestaande inzet voor komende jaren:

- samenwerking met Podiumkunst.net
- verdere professionalisering van beheer en governance van Muziekschatten
- onderzoekt nu structurele samenwerking met het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid voor digitale preserving en langdurige borging van omroepgerelateerd materiaal
- verkenning en ontwikkeling van duurzame modellen voor digitale ontsluiting, inclusief metadata-verrijking en aansluiting bij landelijke infrastructuur
- actieve inzet op het principe van het levend archief: hergebruik van archiefmateriaal in concerten, opnames en publieksprogramma's.

5. Minimaal extra nodig voor:

- **Beheer en behoud:** 1. structurele middelen voor gespecialiseerd archiefbeheer (fysiek én digitaal); 2. verdere harmonisatie van metadata en standaarden om duurzame netwerkkoppelingen mogelijk te maken; 3. capaciteit voor regie en coördinatie binnen ketensamenwerking (inhoudelijk en organisatorisch).
- **Ontsluiting en exploitatie:** 1. investeringen in gebruiksvriendelijke digitale toegang voor professionals, onderzoekers en publiek; 2. ontwikkeling van heldere kaders voor rechten, hergebruik en exploitatie binnen een netwerkcontext; 3. programmatische middelen om archiefmateriaal actief te verbinden aan uitvoering, educatie, onderzoek en publieksbereik.

3 fte minimaal

ANALYSE PER MUZIEKARCHIEF:

3. UvA/ALLARD PIERSON (1)

1. Missie: het beheer en de beschikbaarstelling van het muzikaal erfgoed dat zich in de UB Amsterdam bevindt – gecomponeerde, hedendaagse en klassieke muziek

2. Beheert:

1. In beheer:

1. de Toonkunstcollectie, bestaande uit de voormalige bibliotheek van de Maatschappij tot Bevordering der Toonkunst (MBT, actief sinds 1829), met daarin ook opgenomen de volgende deelcollecties: die van de Koninklijke Vereniging voor Nederlandse Muziekgeschiedenis (KVN, actief sinds 1868), de collectie van het voormalige orkest van Felix Meritis (FM, actief van ca. 1788-1888) en die van het voormalige koor en orkest van de Mozes en Aäronkerk te Amsterdam (MA, actief van ca. 1695-1965).

2. Archief van de Gaudeamus (bladmuziek, audio)

2. In eigendom audio en documentatie van/over:

1. Donemus (voor 2011)
2. Nieuw Ensemble
3. Matthijs Vermeulen
4. Nederlands Jazz Archief
5. Collectie Helstone (Surinaamse klassieke muziek)

ANALYSE PER MUZIEKARCHIEF:

3. UvA/ALLARD PIERSON (2)

3. Huidige contactpersonen: Ditmer Weertman, Sylvia Alting van Geusau (teamleider uitvoerende kunsten)
4. Al bestaande inzet voor komende jaren:
 - 1,4 fte vast, 0,6 fte tijdelijk, 0,5 fte voor beheer en behoud
5. Minimaal extra nodig voor het verwerken van achterstanden en nieuwe collectie, digitaliseren audio en metadataverwerking ten behoeve van een gezamenlijke schil over de muziekcatalogi heen:

3fte

Ditmer Weertman: deze eerste inschatting van 3fte is in deze fase moeilijk te bepalen en hangt erg af van 'wat we willen'. Complete herziening van metadatering gaat niet werken, voor geen enkel archief. Wat moet gebeuren is een centraal punt van waaruit de diverse collectie met één zoekopdracht onderzocht kunnen worden. Die schil moet dat mogelijk maken en technisch zou dat moeten kunnen.

ANALYSE:

4. KONINKLIJKE VERENIGING VOOR NEDERLANDSE MUZIEKGESCHIEDENIS (KVNМ)

Deze video uit 2018 vat goed samen waar KVNМ voor staat.

Gemaakt ter gelegenheid van het 150-jarig bestaan.

documentaire 2018

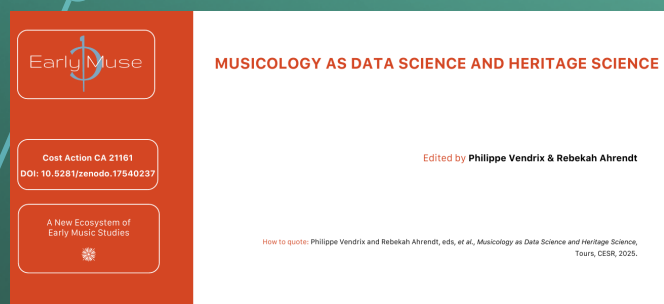

1. Missie: Het bevorderen van de wetenschappelijke bestudering van Nederlandse muziek en haar geschiedenis, en het stimuleren van muziekwetenschappelijk onderzoek in de ruimste zin van het woord; dit alles door het uitbrengen van publicaties en het organiseren van twee bijeenkomsten per jaar.
2. Beschikt over: reeks van wetenschappelijke edities met accent op renaissance en vroeg-barok en koormuziek; tevens publicaties op het terrein van muziekgeschiedenis
3. Huidige contactpersoon: Désirée Staverman
4. Inzet voor komende jaren:
 1. afbouw van de uitgeeffunctie (stapsgewijze inbedding binnen Donemus)
 2. afmaken van enkele niet-afgeronde edities (TDCM)
 3. verbinding versterken met conservatoria en uitvoerende musici
 4. mogelijk een vraagbaakfunctie voor het brede muziekveld
5. Minimaal extra nodig: *nader te onderzoeken*

DIAGNOSE

CENTRALE DIGITALE ONTSLUITING MUZIEKARCHIEVEN (1)

Deze recente, grondige studie van Rebekah Ahrendt in EarlyMuse gaat diep in op de complexiteit van het vastleggen van data: notatie, audio, beeld en metadata, en benadrukt uitdagingen op het punt van standaardisatie in Europa voor beheer, behoud en ontsluiting.

Lastig punt. Feit is dat NMI in de praktijk ca. 50 velden hanteert en zijn systeem destijds heeft gebouwd en afgestemd met wat in het gemeentelijke domein gebruikelijk is. Feit is ook dat voor de Toonkunstcollectie een archivale inbedding in de universiteitsbibliotheken geldt en voor SOM een heel uitgebreid systeem (passend in de omroepsector). Geen enkel systeem is makkelijk over te zetten naar een ander archief.

Feit is ook dat menigeen wijst op het gevaar van teveel beschrijvingen en metadata. Het leidt dan tot teveel 'hits' bij eenvoudige zoekopdrachten. De sleutel lijkt te liggen bij **open linked data**: een lichte schil bovenop wat er al is. Meer hierover op het volgende blad.

DIAGNOSE

CENTRALE DIGITALE ONTSLUITING MUZIEKARCHIEVEN (2)

Eric van Balkum: De muziekarchieven missen de focus en/of de bekendheid om geïnteresseerden de muzikale schatten efficiënt te laten ontdekken. De rijkdom die binnen hun catalogi wordt ontsloten zou via zoekmachines (of bv. Wikidata) gevonden moeten worden. Dat kan echter niet zo maar, omdat de metadata te verschillend zijn.

Open linked data zijn mogelijk een oplossing om diverse bronnen wél toegankelijk te maken via uniform gemodelleerde data, die voor geautomatiseerde webdata-verzamelaars begrijpelijk en verwerkbaar zijn, **zonder dat daarvoor de eigen catalogus geopend hoeft te worden of de catalogiseerwijze ingrijpend veranderd.** Noem het een lichte schil.

Om hier stappen op te zetten moet je vaststellen welke elementen* essentieel zijn om de muziek te kunnen vinden over de archieven heen. De belangrijkste vraag is niet of dit technisch kan (houd het eenvoudig!), maar wie de regie uitvoert en handhaaft.

ANALYSE DONEMUS BEHEER (1)

Donemus Publishing richt zich op de openbaarmaking, distributie en exploitatie van composities, zowel nieuwe werken als werken die opgediept worden uit archieven dan wel (in toenemende mate) digitaal nagelaten worden en (nog) niet in archieven zijn gedeponneerd.

Deze > 18.000 werken zijn in digitale vorm in beheer bij Stichting Donemus Beheer. Stichting en uitgeverij werken in de kern zonder overheidssubsidie. Verantwoorde uitgaven van muzikaal archiefmateriaal vereisen aparte financiering en regie vanuit de stichting. Zie *Forbidden Music Regained* en de projecten rond Luc Brewaeys en Bernard Benoliel als goede voorbeelden.

De volgende stappen zijn te zien als het werk dat Donemus Publishing feitelijk verricht in opdracht van Donemus Beheer om een (digitaal of fysiek) manuscript om te zetten naar een verantwoorde uitgave:

ANALYSE DONEMUS BEHEER (2)

- nieuw computerzetwerk van de partituur (en partijen)
 - 700 euro (*kort pianowerk*)-5.000 euro (*symfonie*)
- correctie ervan
 - +/- + 30%
- voorzien van speelaanwijzingen, bijzonderheden, tijdsduur etc. ('voorwerk')
- voorzien van (aanvullende) metadata in de database (jaar van compositie, bezetting, genre, etc. etc)
 - nodig voor de vindbaarheid in de Webshop en streaming (wanneer ook audio er op termijn aangekoppeld wordt)
- archiveren en conserveren van digitale bestanden
- tekenen van een uitgavecontracten tussen Donemus Beheer en de componist of erve
- exploiteren van de partituur en de partijen (verkoop, verhuur, licenties voor bibliotheken etc).
- bijhouden van royalties en het uitbetalen aan de rechthebbenden

SAMENVATTEND: ER ZIJN AANVULLENDE STRUCTURELE MIDDELEN NODIG

1. muziekarchieven in staat stellen om de meest noodzakelijke beheertaken adequaat uit te voeren
2. landelijke schil voor 'ontsluiting' en 'vindbaarheid':
open linked data
3. capita selecta uit archieven en digitale nalatenschappen via kopie, correctie en redactie in een Donemus-partituur uitgeven

Daarmee draagt dit programma in zijn samenhang bij aan conservering, ontsluiting, (juridische) borging én uitvoering van Nederlandse gecomponeerde muziek uit onze muziekarchieven en (digitale) nalatenschappen.

PM

PM

fixed fee per
manuscript + 1 fte
duurzaam voor redactie

incidenteel:
stimulerende
uitvoeringen
capita selecta

REFLECTIE OVER PODIUMKUNSTNET.NL (1)

- *landelijk netwerk voor het bijeenbrengen en duurzaam toegankelijk maken van (kennis over) digitale archieven en collecties.*
- *samenwerkingsverband binnen de hele breedte van de podiumkunsten: theater, muziek en dans.*
- *missie: podiumkunsterfgoed bewaren en toegankelijk maken en zo de verhalen over de podiumkunst in Nederland levend houden (bewaren, openstellen, verbinden).*
- *streeft naar verbonden digitaal netwerk door middel van **Linked Open Data***
- *kwaliteitsbewaking van dit (digitale) netwerk dmv nationale richtlijnen en standaarden (zoals de Nationale Strategie Digitaal Erfgoed en de DERA, Digitaal Erfgoed Referentie Architectuur)*

REFLECTIE OVER PODIUMKUNSTNET.NL (2)

Podiumkunst.net kan bijdragen door:

- advies mbt analyse en uitwerking van de wensen en plannen: Podiumkunst.net heeft inmiddels veel ervaring en expertise in huis, met name mbt het stuk technische ontsluiting
- inbedding in de brede klassieke sector: meerstemmigheid bevorderen (bijv. dmv betrekken van initiatieven van jongere generaties)
- ondersteuning bij de onderdelen technische ontsluiting en capita selecta (creatief hergebruik) dmv technische voorzieningen, inzet van (linked data) specialisten en/of financiële middelen
- ondersteuning van de lobby bij overheden (OCW) en fondsen (w.o. Buma Cultuur)

GEWENST RESULTATEN STUDIEDAG

1. GEZAMENLIJKE STEUN VOOR DE HIER GESCHETSTE PROPOSITIE DOOR NEDERLANDS MUZIEKINSTITUUT (NMI), UNIVERSITEIT AMSTERDAM/ALLARD PIERSON, KONINKLIJKE VERENIGING VOOR NEDERLANDSE MUZIEKGESCHIEDENIS (KVM), STICHTING OMROEP MUZIEK (SOM)(INCL. [MUZIEKSCHATTEN.NL](https://muziekschatten.nl)) EN DONEMUS BEHEER.

2. HET AANWIJZEN VAN EEN KLEIN TEAM INCLUSIEF PODIUMKUNST.NET DAT DE PROPOSITIE GAAT UITWERKEN, DEFINIEERT WAT MINIMAAL NODIG IS, DRAAGVLAK PEILT EN VERWERKT RICHTING EEN OF MEER GEZAMENLIJKE SUBSIDIEAANVRAGEN IN COMBINATIE MET EEN REFLECTIE OVER WAT INSTITUTEN ZELF DOEN (CO-FINANCIERING) – TEVENS REFLECTIE OVER VRAAGSTUK VAN REGIE

DE TEAMLEDEN KUNNEN MET MANDAAT ACTEREN EN ZICH GOED VERSTAAN MET DE DESKUNDIGE MEDEWERKERS BINNEN DE MUZIEKARCHIEVEN ZELF.

MIDDAGPROGRAMMA 14-15 UUR

JACQUELINE OSKAMP NODIGT VERTEGENWOORDIGERS VAN DE DRIE ARCHIEVEN, KVM, PODIUMKUNST.NET EN DONEMUS UIT VOOR EEN PANELGESPREK IN INTERACTIE MET DE ZAAL.

DRIE BLOKKEN:

14.00-14.20 **LINKED OPEN DATA** LIJKT EEN KANSRIJKE MANIER OM ENERZIJD DE GEKOZEN METADATERING VAN DE MUZIEKARCHIEVEN TE RESPECTEREN EN TEGELIJKERTIJD EEN 'SCHIL' TOE TE VOEGEN DIE GEBRUIKERS EFFECTIEF EEN BETERE TOEGANG BIEDT. EENS?

14.20-14.40 OM FONDSEN EN DE OVERHEID EFFECTIEF TE INTERESSEREN VOOR DEZE PROPOSITIE ZIJN **CAPITA SELECTA** NODIG ROND EEN MUZIKAAL OF MAATSCHAPPELIJK THEMA, DIE LEIDEN TOT BENUTTING VAN DE ARCHIEVEN, HET REALISEREN VAN GOEDE EDITIES EN UITVOERING IN DE PRAKTIJK. HOE REGELEN WE DIT?

14.40-15.00 STEUNT IEDEREEN (OOK IN DE ZAAL) EEN **VERDERE UITWERKING** LANGS DE GESCHETSTE LIJN DOOR EEN KLEIN TEAM MET ENIG MANDAAT? WAAR MOET (EXTRA) OP GELET WORDEN?

EINDCONCLUSIE DOOR JACQUELINE OSKAMP

aan tafel:

Rebekah Ahrendt
Sylvia Alting van Geusau
Eric van Balkum
Philomeen Lelieveldt
Davo van Peursen
Mijke Sekhuis

MET DANK AAN VELEN VOOR DE GOEDE GESPREKKEN WAARONDER:

